

PROCEEDINGS

STSS 2008

BROADENING HORIZONS THROUGH RESEARCH

3 - 4 June 2008

M.S. Garden Hotel
Kuantan, Pahang

SCIENCE & TECHNOLOGY

**PROCEEDINGS OF
THE NATIONAL SEMINAR ON
SCIENCE, TECHNOLOGY AND SOCIAL SCIENCES
2008**

Science and Technology : Volume 1

Editorial Committee

Head : Dr Kamisah Ariffin
Editor-in-Chief : Prof Madya Dr Jamaludin Kasim

Panel Editors

Asmidar Alias
Haslizaidi Zakaria
Jamaludin Kasim (Prof Madya Dr)
Kamisah Ariffin (Dr)
Mazliana Hasnan
Mazlin Kusin
Muzamil Mustafa
Norshariza Mohamad Bhkari
Sarina Hashim
Siti Suhaila Harith
Zainab Othman

Copyright © 2008 by the Universiti Teknologi MARA, Pahang.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission, in writing, from the publisher.

© *Proceedings of the National Seminar on Science, Technology and Social Sciences 2008*
(ISBN : 978-983-2607-17-5) is published by the Universiti Teknologi, MARA, Pahang.

The views, opinions and technical recommendations expressed by the contributors and authors are entirely their own and do not necessarily reflect the views of the editors, the faculties or the University.

Cover Design by:
NurMazwan Ramli
Unit Perkhidmatan & Teknologi Maklumat (UPTM)
Universiti Teknologi MARA

Perbezaan Gaya Hidup Remaja Bersekolah Berdasarkan Aliran Pengajian: Kajian di Lima Sekolah Menengah Sekitar Bandar Jengka

Mohd Kamal Azman Jusoh
Rasid Muhamad
Mohammad Yusof Hassan
Jamaludin Ahmad

ABSTRAK

Golongan remaja merupakan golongan yang penting dalam mana-mana masyarakat. Pembentukan mereka yang mantap amat wajar dilakukan, agar mereka menjadi insan yang berkualiti dan warga negara yang mampu berbakti. Walau bagaimanapun, golongan remaja masa kini sering ditanggapi sebagai golongan yang bermasalah serta banyak melakukan penyimpangan dari nilai agama dan batasan sosial. Golongan remaja bersekolah merupakan kelompok penting yang perlu diberikan perhatian. Memahami watak serta gaya hidup mereka merupakan pra-syarat penting ke arah menyelesaikan masalah mereka. Oleh itu, kertas kerja ini ingin membincangkan secara dekat gaya hidup remaja bersekolah di sekolah-sekolah sekitar Bandar Jengka berdasarkan perbezaan aliran pengajian. Ia melibatkan lima buah sekolah yang terdiri dari aliran agama, teknik dan kebangsaan. Data yang dikumpul dengan menggunakan soal selidik melibatkan 563 responden dianalisis dengan menggunakan program Statistical Package for Social Science (SPSS versi 10). Ianya memfokuskan kepada aktiviti utama di rumah dan minat remaja yang bersekolah. Terdapat petunjuk menunjukkan perbezaan aliran pengajian persekolahan membezakan gaya hidup pelajar. Maklumat dari kajian ini begitu penting dan menarik untuk dibincangkan serta menjadi panduan untuk semua peringkat golongan untuk memanfaatkannya.

Kata Kunci : Aliran pengajian, perbezaan gaya hidup, remaja bersekolah .

Pengenalan

Perkataan “remaja” berasal dari perkataan Latin bermakna menuju ke arah kematangan. Remaja sentiasa dikaitkan dengan usia muda di dalam kehidupan. Usia muda merupakan anugerah yang amat berharga yang dianugerahkan oleh Allah S.W.T kepada manusia. Apabila usia yang muda ini berlalu, ia tidak akan dapat dikembalikan sampai bila-bila. Remaja adalah aset yang penting kepada negara. Mereka adalah pewaris bangsa untuk masa hadapan. Malaysia sedang menuju ke arah negara maju tahun 2020 perlu mempersiapkan generasi remaja dengan pelbagai skil dan ilmu agar dapat menjadi khalifah di alam ini. Para remaja merupakan golongan yang melalui peringkat penting perubahan di dalam kehidupan sama ada berbentuk fizikal dan juga mental. Perubahan daripada alam kanak-kanak ke alam dewasa merupakan masa yang mengelirukan remaja. Kekeliruan ini memungkinkan wujudnya tekanan di dalam diri yang menyebabkan sesetengah remaja memberontak di dalam setiap tindakan mereka.

Oleh itu kajian berkaitan gaya hidup remaja adalah satu usaha untuk mengetahui kehidupan remaja sekarang. Ini kerana kehidupan remaja sekarang berbeza dari dahulu. Mereka terdedah dengan nilai-nilai yang diamalkan oleh negara lain, terutamanya di Barat. Ada di antara nilai-nilai ini tidak bersesuaian dengan latar belakang masyarakat kita atau budaya timur yang ada. Sebenarnya masyarakat kita juga berkembang menuju ke satu keadaan yang boleh menghakis nilai-nilai tertentu yang menjadi sebahagian dari hidup kita. Remaja juga tidak terkecuali menerima perubahan ini. Perubahan nilai ini berlaku antaranya kerana dasar langit terbuka, dunia tanpa sempadan, pembangunan teknologi informasi dan komunikasi (ICT) yang begitu pesat (Siti

Fatimah, 2002). Fenomena ini membuatkan remaja terdedah kepada pelbagai perkara sama ada melalui tontonan di televisyen, mendengar radio mahupun melayari internet. Ini akan mempengaruhi perkembangan minda dan nilai mereka. Seterusnya akan mengubah nilai yang mereka warisi dari budaya tradisi, sehinggakan nilai-nilai agama juga akan menerima nasib yang sama.

Kajian Tentang Remaja

Kajian umum tentang remaja di Malaysia telah lama dilaksanakan. Antaranya seminar awal yang dijalankan ialah pada tahun 1982, di Universiti Malaya, yang menjadikan isu remaja sebagai fokus seminar ini.

Kemudian pelbagai kajian dan penulisan yang lebih mendalam tentang remaja dilakukan. Kajian mengenai remaja telah dilakukan oleh Shamsuddin dan Iran (1993), mengenai budaya lepak yang diamalkan oleh remaja di sekitar Kuala Lumpur. Kajian yang dilakukan dengan kerjasama Kementerian Belia dan Sukan, mendapati majoriti iaitu 80% mereka yang melakukan amalan melepak berumur 14 hingga 18 tahun.

Kajian yang lain dilakukan Iran (1995), mengenai tingkah laku lepak di kalangan remaja luar bandar. Dapatan utama kajian tersebut antara lainnya:

- i. Remaja di peringkat umur 16 hingga 18 tahun merupakan kumpulan remaja yang paling ramai melepak iaitu 36.9%. Remaja lelaki lebih ramai daripada remaja perempuan melepak. Majoriti yang melepak itu ialah remaja Melayu.
- ii. Golongan remaja merupakan 54.3% daripada mereka yang melepak. Manakala pelajar tingkatan 4 menyumbang 34.1% peratusan melepak, di samping pelajar tingkatan 5 iaitu 31.6%.
- iii. Pengaruh rakan sebaya begitu mempengaruhi gaya hidup remaja. Ini dibuktikan dengan peratusan 60.3% remaja melepak bersama dengan rakan mereka.
- iv. Hampir separuh (47.2%) mereka yang membaca akhbar setiap hari, namun ruangan yang menjadi tumpuan mereka ialah ruangan hiburan, artis, jenayah, rompak dan kemalangan.
- v. Hampir separuh (39.4%) daripada remaja tidak berminat untuk menyertai mana-mana pertubuhan. Namun pertubuhan kebajikan dan mempertahankan diri mendapat perhatian mereka.
- vi. Aktiviti kembara dan rekreasi di antara program utama remaja bagi mengisi masa lapang mereka.

Di antara kajian lain mengenai remaja dilakukan oleh Sufean dan Che Zainon (2002), yang mengkaji tentang masalah remaja daripada keluarga Ibu Tunggal. Kajian tersebut mendapati, remaja yang datang dari keluarga Ibu Tunggal ini mempunyai pelbagai masalah, sama ada dari sudut kewangan, pembelajaran dan lain-lain lagi.

Terdapat satu kajian khusus mengenai gaya hidup remaja yang dilakukan oleh Ibrahim et al. (1999), kajian ini melibatkan remaja di bandar raya Kuching. Kajian ini memfokuskan beberapa unsur yang disebutkan sebagai gaya hidup golongan remaja. Gaya hidup remaja ini melibatkan beberapa aspek utama, iaitu aktiviti atau kegiatan remaja serta kecenderungan remaja dan juga tanggapan atau pendapat remaja tentang perkara-perkara yang penting dalam hidup. Di antara kegiatan atau aktiviti remaja yang dikaji termasuklah hobi, aktiviti kemasyarakatan, hiburan, keahlian dalam persatuan, pembacaan, aktiviti di rumah, kegiatan sukan dan amalan keluar rumah. Sementara pendapat remaja ini melibatkan tanggapan remaja tentang persoalan agama dan moral, persoalan masyarakat, pendidikan dan pendapat tentang gaya hidup remaja sekarang.

Profil Demografi Responden Yang Dikaji

Jadual 1 : Aliran Sekolah

Aliran	Kekerapan	Peratus
Teknik	119	21.1
Agama	122	21.7
Kebangsaan	322	57.2
Jumlah	563	100

Jadual 1 di atas menunjukkan jumlah responden menurut aliran sekolah, iaitu sekolah aliran teknik seramai 119 (21.1 %), sekolah aliran agama 122 (21.7%), dan aliran kebangsaan seramai 322, (57.2%).

Jadual 2: Jantina

Jantina	Kekerapan	Peratus
Lelaki	247	43.9
Perempuan	316	56.1
Jumlah	563	100

Manakala pembahagian responden berdasarkan jantina adalah seperti yang dinyatakan dalam jadual 2, yang mana responden lelaki seramai 247 orang meliputi 43.9 peratus, dan responden perempuan seramai 316 orang, iaitu menyamai 56.1 peratus.

Jadual 3: Tempat Tinggal

Kawasan	Kekerapan	Peratus
Felda	338	60
Bukan Felda	225	40
Jumlah	563	100

Menyentuh tentang latar belakang tempat tinggal responden yang dikaji, jadual 3 menunjukkan sejumlah 338 responden atau 60 peratus dari mereka berasal dari masyarakat Felda, manakala selebihnya iaitu seramai 225 berasal dari kawasan luar Felda, ini meliputi Bandar Jengka, dan kawasan sekitar bukan Felda.

Hasil Dapatan

Kajian memfokuskan kepada perbandingan gaya hidup remaja bersekolah berdasarkan kegiatan utama di rumah, mengulang kaji pelajaran dan minat remaja bersekolah terhadap aktiviti kesukanan, bahan bacaan dan kerjaya.

Kegiatan Utama Di Rumah

Jadual 4 : Kegiatan Utama Di Rumah

Jenis Kegiatan	Teknik Teknik		Agama Agama		Kebangsaan Kebangsaan	
	Peratus Kes	Pangkat	Peratus Kes	Pangkat	Peratus Kes	Pangkat
Menonton TV	83.2	1	77	2	76.7	1
Mendengar Radio	79.8	2	66.4	3	72.4	2
Menolong Ibu Bapa	73.9	3	79.5	1	67.7	3
Membaca Buku	37.8	6	38.5	7	44.4	5
Berbual Dengan Keluarga	63.9	4	46.7	6	40.4	7
Membuat Kerja Rumah	43.7	5	62.3	4	50.9	4
Bermain Video Game	22.7	9	9.8	10	13.7	9
Menjaga Adik	30.3	8	23.0	8	15.8	8
Berkaraoke	6.7	11	2.5	11	9.9	11
Berkebun	11.8	10	13.9	9	10.2	10
Mengulang kaji	33.6	7	51.6	5	42.9	6

Terdapat petunjuk yang menunjukkan aliran agama sedikit berlainan dengan aliran teknik dan kebangsaan. Kegiatan utama di rumah bagi remaja aliran agama ialah menolong ibu bapa iaitu 79.5 % diikuti dengan kegiatan berhibur iaitu menonton televisyen sebanyak 77 % dan mendengar radio berjumlah 66.4 %. Bagi aliran teknik dan kebangsaan mempunyai persamaan di dalam kegiatan utama mereka di rumah iaitu menonton televisyen dan mendengar radio dan aktiviti menolong ibu bapa di tempat ketiga sebanyak 73.9 % bagi aliran teknik manakala sebanyak 67.7 % bagi aliran kebangsaan. Aktiviti interaksi dengan keluarga menampakkan aliran teknik mendahului dari aliran yang lain iaitu di tempat keempat manakala aliran agama di tempat keenam dan kebangsaan di tempat ketujuh. Bagi aktiviti mengulang kaji pelajaran pula aliran agama mengatasi aliran yang lain. Terdapat persamaan bagi ketiga-tiga aliran ini di dalam aktiviti menjaga adik dan berkaraoke iaitu di tempat ke lapan dan kesebelas.

Jadual 5: Jenis Program TV yang Dipilih

Jenis Program TV	Teknik		Agama		Kebangsaan	
	Peratus Kes	Pangkat	Peratus Kes	Pangkat	Peratus Kes	Pangkat
Drama Komedi	64.7	1	57.4	1	58.9	1
Tayangan Gambar	18.5	6	9.0	11	6.9	11
Siri-Siri Detektif	26.9	4	41.8	2	28.0	5
Kartun	51.3	2	32.8	4	41.1	2
Sukan	26.9	4	35.2	3	36.1	4
Berita	14.3	9	19.7	7	27.4	6
Drama Masyarakat	11.8	10	23.0	6	15.9	8
Dokumentari	18.5	6	18.9	8	11.8	9
Rancangan Agama	5.9	11	18.9	8	10.0	10
Program Realiti	17.6	8	17.2	10	24.3	7
Program Bercorak Hiburan	44.5	3	26.2	5	38.6	3

Perbandingan jenis program TV menunjukkan ketiga-tiga aliran memfokuskan program berbentuk hiburan di tiga kedudukan teratas. Di mana drama komedi berada di tempat pertama bagi semua aliran, di tempat kedua, rancangan kartun pilihan aliran kebangsaan dan teknik manakala siri detektif bagi aliran agama. Kedudukan ketiga bagi aliran kebangsaan dan teknik cenderung kepada rancangan program bercorak hiburan manakala bagi aliran agama lebih cenderung kepada program sukan. Antara pilihan yang kurang diminati iaitu antara tiga terke bawah bagi aliran agama ialah rancangan agama atau dokumentari, program realiti dan tayangan gambar. Bagi aliran kebangsaan mereka kurang berminat kepada dokumentari, rancangan agama dan tayangan gambar. Manakala aliran teknik pula kurang cenderung memilih program berita dan drama masyarakat. Penemuan yang menarik ialah pilihan responden terhadap rancangan agama antara yang terendah. Ini menunjukkan bahawa rancangan agama yang ditayangkan di televisyen antara rancangan yang kurang diberi perhatian dan pilihan oleh para remaja yang dikaji.

Mengulang kaji Pelajaran

Jadual 6 : Jam Mengulang kaji Pelajaran

Aliran Pengajian	N	Min Skala Mengulang kaji	Sisihan Piawai	F	Sig
Teknik	119	2.45	.870	5.531	.004*
Agama	112	2.67	.895		
Kebangsaan	321	2.36	.891		
Jumlah	562	2.44	.894		

* Menandakan signifikan pada aras $\alpha = 0.05$

Dari jadual 6 di atas, menunjukkan bahawa terdapat perbezaan antara jam mengulang kaji berdasarkan aliran pengajian. Jadual 6 memperihalkan tentang perbezaan jam mengulang kaji yang dilakukan oleh remaja berdasarkan perbezaan aliran sekolah. Jadual tersebut mengesahkan terdapat perbezaan yang signifikan dalam jumlah jam mengulang kaji pelajaran berdasarkan jenis

sekolah. Sekolah agama misalnya berbeza jam mengulang kaji berbanding dengan sekolah kebangsaan dan teknik, di mana aliran agama berskala 2.67 yang tertinggi di antara aliran yang lain.

Minat Remaja Bersekolah

Minat remaja bersekolah difokuskan kepada aktiviti kesukanan, jenis bahan bacaan dan kerjaya.

Minat Terhadap Sukan

Jadual 7 : Minat Bersukan

Minat Bersukan	Aliran sekolah		
	Peratus Aliran Teknik	Peratus Aliran Agama	Peratus Aliran Kebangsaan
Ya	83.2	90.2	84.4
Tidak	16.8	9.8	15.6

Berdasarkan kepada aliran sekolah pula terdapat satu petunjuk bahawa remaja yang beraliran agama paling menonjol iaitu 90.2 % minat bersukan dan hanya 9.8 % yang sebaliknya. Manakala kedua aliran kebangsaan iaitu 15.6 % yang tidak minat bersukan tetapi 84.4 % yang minat bersukan. Bagi aliran teknik peratus remaja yang minat bersukan 83.2 % dan 16.8 % yang tidak minat bersukan.

Jadual 8 : Faktor Tidak Minat Bersukan

Faktor Tidak Minat Bersukan	Teknik		Agama		Kebangsaan	
	Peratus Kes	Pangkat	Peratus Kes	Pangkat	Peratus Kes	Pangkat
Malas	75	1	75	1	50	1
Membebankan	5	4	0	4	4	5
Tiada Kemudahan	10	2	16.7	2	18	3
Kesihatan Tidak Mengizinkan	10	2	8.3	3	20	2
Tidak Boleh Bersukan	0	5	0	4	8	4

Perbandingan antara aliran, didapati terdapat persamaan antara aliran pengajian tentang faktor tidak minat bersukan. Semua aliran menyatakan sebab malas adalah faktor utama dan merupakan kes yang paling tinggi. Aliran teknik sama dengan aliran agama dengan 75 peratus dan aliran kebangsaan 50 peratus. Faktor kedua tiada kemudahan bagi aliran agama dan teknik manakala bagi aliran kebangsaan kerana kesihatan yang tidak mengizinkan. Sebaliknya di tempat ketiga bagi aliran agama faktor kesihatan manakala aliran kebangsaan kerana faktor tiada kemudahan. Dua faktor terakhir tidak minat bersukan iaitu tidak boleh bersukan di tempat keempat bagi aliran kebangsaan, manakala aliran teknik kerana faktor membebankan. Faktor membebankan hanya terdapat 4 peratus bagi aliran kebangsaan yang menduduki tangga terakhir di dalam faktor tidak minat bersukan mengikut aliran pengajian.

Jenis Bahan Bacaan Yang Diminati

Jadual 9: Pemilihan Jenis Bacaan

Bidang Kerjaya	Teknik		Agama		Kebangsaan	
	Peratus Kes	Pangkat	Peratus Kes	Pangkat	Peratus Kes	Pangkat
Pendidikan	10.9	3	29.5	1	18.3	2
Jurutera	51.3	1	13.1	3	18.6	1
Akauntan	2.5	9	13.1	3	8.7	5
Perubatan	15.1	2	15.6	2	17.4	3
Undang-Undang	4.2	4	9.8	5	7.5	6
Berniaga	3.4	7	2.5	9	9.9	4
Politik	0.0	11	1.6	10	0.3	11
Pasukan Keselamatan	0.8	10	5.7	6	5.3	8
Seni	4.2	4	4.1	7	2.2	10
Usahawan	3.4	7	3.3	8	4.7	9
Lain-Lain	4.2	4	1.6	10	7.1	7

Jadual 9 di atas memperlihatkan tentang tabiat membaca di kalangan remaja yang dikaji. Terdapat beberapa “trend” umum yang dapat difahami. Ternyata, ketiga-tiga aliran sekolah ini, memilih surat khabar sebagai bahan bacaan yang paling tinggi diminati, majalah humor pada kedudukan yang ke 10, dan buku sastera pada kedudukan ke 11. Perlu diingat, bahawa elemen sastera merupakan unsur penting dalam SPM, dan ianya paling tidak diminati.

Jadual 10 : Kerjaya Yang Diminati

Bidang Kerjaya	Teknik		Agama		Kebangsaan	
	Peratus Kes	Pangkat	Peratus Kes	Pangkat	Peratus Kes	Pangkat
Pendidikan	10.9	3	29.5	1	18.3	2
Jurutera	51.3	1	13.1	3	18.6	1
Akauntan	2.5	9	13.1	3	8.7	5
Perubatan	15.1	2	15.6	2	17.4	3
Undang-Undang	4.2	4	9.8	5	7.5	6
Berniaga	3.4	7	2.5	9	9.9	4
Politik	0.0	11	1.6	10	0.3	11
Pasukan Keselamatan	0.8	10	5.7	6	5.3	8
Seni	4.2	4	4.1	7	2.2	10
Usahawan	3.4	7	3.3	8	4.7	9
Lain-Lain	4.2	4	1.6	10	7.1	7

Kajian yang dilakukan juga mengenal pasti kerjaya yang ingin diceburi oleh responden mengikut aliran sekolah mendapati bidang jurutera menjadi pilihan utama remaja aliran teknik dan aliran kebangsaan iaitu masing-masing sebanyak 51.3% dan 18.6%. Bidang pendidikan menjadi pilihan utama aliran agama iaitu sebanyak 29.5% daripada responden. Remaja aliran agama dan teknik didapati juga berminat untuk menceburi bidang perubatan iaitu masing-masing 15.6% dan 15.1%. Manakala remaja aliran kebangsaan lebih mengutamakan bidang pendidikan iaitu sebanyak 18.3% diikuti bidang perubatan iaitu sebanyak 17.14%. Bidang akauntan juga diminati oleh remaja aliran agama iaitu sebanyak 13.1% tetapi bidang ini kurang diminati oleh remaja aliran teknik dan kebangsaan masing-masing sebanyak 2.5% dan 8.7%. Bidang kerjaya yang kurang diminati oleh remaja aliran teknik ialah pasukan keselamatan (0.8%) dan politik (0.0%). Bagi remaja aliran kebangsaan, bidang kerjaya yang kurang diminati oleh mereka ialah seni (2.2%) dan politik (0.3%). Manakala remaja aliran agama pula kurang berminat dengan bidang usahawan (3.3%), berniaga (2.5%) dan politik (1.6%).

Rumusan

Gaya hidup remaja bersekolah yang dikaji amat dipengaruhi oleh persekitaran dan teknologi terkini. Ini dibuktikan melalui kegiatan utama mereka di rumah yang lebih memfokuskan kepada aktiviti menonton TV dan mendengar radio berbanding dengan kegiatan yang lain. Program TV yang amat diminati pula adalah berorientasikan hiburan seperti program drama komedi, kartun dan sebagainya. Satu dapatan yang menarik untuk dirumuskan bahawa program bercorak keagamaan yang ditayangkan di TV tidak begitu diminati oleh remaja bersekolah yang dikaji.

Amalan mengulang kaji di kalangan remaja bersekolah berbeza di antara satu sama lain. Perbezaan yang signifikan dapat dilihat berdasarkan kepada aliran pengajian. Peratus pelajar aliran agama mengulang kaji pelajaran adalah lebih tinggi dari aliran yang lain.

Kajian mendapati 85.2% daripada responden menunjukkan minat yang positif dalam aktiviti kesukuan. Jika melihat kepada jantina, kajian mendapati tidak terdapat perbezaan yang ketara iaitu 94.3% remaja lelaki dan 78.5% remaja perempuan. Hanya 14.8% responden tidak berminat dengan aktiviti sukan di atas faktor malas, tiada kemudahan serta faktor kesihatan.

Kajian juga mendapati remaja aliran agama menunjukkan minat yang lebih tinggi berbanding dengan remaja dari aliran teknik dan kebangsaan. Dapatan ini menunjukkan satu perubahan yang positif dan menarik bahawa remaja aliran agama sudah terbuka bukan hanya terbatas kepada hal-hal akademik dan kerohanian tetapi juga dalam aspek kesihatan dan pembangunan fizikal.

Berpandu kepada tabiat pembacaan, 90% remaja bersekolah minat membaca. Walau bagaimanapun pilihan bacaan yang diminati lebih kepada bacaan ringan iaitu surat khabar, novel, komik berbanding buku-buku sains dan teknologi dan buku agama. Secara umumnya, pilihan bacaan mengikut aliran hampir sama iaitu surat khabar menjadi pilihan tertinggi kecuali remaja aliran agama menunjukkan minat yang tinggi terhadap majalah umum pangkat ke 2 dan buku agama pangkat ke 3.

Dalam aspek kerjaya yang diminati oleh keseluruhan responden, kajian mendapati bidang jurutera menjadi pilihan utama diikuti dengan bidang pendidikan dan yang ketiga bidang perubatan. Hampir keseluruhan responden tidak menunjukkan minat terhadap bidang kerjaya politik dan seni.

Cadangan

Dari rumusan-rumusan di atas, penulis mengemukakan beberapa cadangan berkaitan gaya hidup remaja bersekolah yang dikaji.

- i. Aktiviti utama remaja yang dikaji memperlihatkan menonton TV dan mendengar radio adalah paling popular. Di mana rancangan yang amat diminati berorientasikan hiburan. Oleh itu pengisian kepada program hiburan sama ada TV ataupun radio perlu diolah agar

- dapat membina pemikiran dan sahsiah remaja sejajar dengan semangat Islam hadhari.
- ii. Terdapat kecenderungan generasi muda yang dikaji untuk melibatkan diri dalam kegiatan sukan dan rekreasi. Oleh itu, kegiatan yang sedemikian hendaklah dirancang dengan sebaik mungkin, di samping menyediakan kemudahan yang sesuai dan mencukupi.
 - iii. Program keagamaan merupakan program yang tidak mendapat perhatian dari golongan remaja. Oleh itu, kegiatan sedemikian hendaklah diolah dengan sebaik mungkin, agar ianya mampu menarik minat golongan ini.

Rujukan

- Ibrahim, A.S., Jamil Hamali, Zulkifley Mohamed, Badron Abdul Manaf & Allan Chong. (1999). *Gaya hidup remaja masa kini : Analisis kes remaja di bandaraya Kuching*. Shah Alam: Biro Teks, UiTM.
- Iran, H. (1995). *Tingkah laku lepak di kalangan remaja luar bandar*. Kuala Lumpur: Kementerian Belia dan Sukan.
- Samsudin, A.R., & Iran, H. (1993). *Budaya lepak: Satu kajian awal di Bandaraya Kuala Lumpur*. K. Lumpur: Kementerian Belia dan Sukan.
- Siti Fatimah, A.R. (2002). *Peranan ibu bapa dalam pembentukan sahsiah anak-anak*. Kuala Lumpur : IKIM.
- Sufean, H., & Che Zainon, O. (2002). *Masalah remaja dari keluarga ibu tunggal*. Shah Alam: Karisma Publication Sdn. Bhd.

MOHD KAMAL AZMAN JUSOH, RASID MUHAMAD & MOHAMMAD YUSOF HASSAN,
Pusat Pemikiran dan Kefahaman Islam, Universiti Teknologi MARA Pahang.
mkamalazman@pahang.uitm.edu.my, rasidphg@pahang.uitm.edu.my,
yusofhassan@pahang.uitm.edu.my

JAMALUDIN AHMAD, Fakulti Teknologi Maklumat & Sains Kuantitatif, Universiti Teknologi MARA Pahang. jamaludin97@pahang.uitm.edu.my